

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

081	«Право» «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»	Сторінка 1 з 4
-----	---	----------------

Завідувач кафедри Перегуда Є.В./

1 вересня 2022 р.

Розробник силябусу
 /Карпунцов В.В./

СИЛАБУС

Актуальні проблеми конституційного та адміністративного процесу

(назва освітньої компоненти (дисципліни))

1) Шифр за освітньою програмою: ОК4
2) Навчальний рік: 2022-2023
3) Освітній рівень: магістр
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 ПРАВО
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», ОПП «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»
7) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
8) Семестр: I
9) Контактні дані викладача: проф., д.ю.н. Карпунцов В.В. Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/fkked . Контакти: (044)241-55-66; E-mail: karpunsov.vv@knuba.edu.ua
10) Мова викладання: українська
11) Пререквізити: на базі бакалаврського рівня вищої освіти
12) Мета курсу: надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з основними проблемами конституційно-процесуального та адміністративно-процесуального регулювання, а саме: а) науково-юридична: закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з проблемних питань провідних галузей права, їх норм та інститутів, а також дати чітке уявлення щодо їх органічних зв'язків з окремими галузями права; б) загальноосвітня: вивчення передумов конституційного та адміністративного процесу та їх впливу на всі галузі права та міжгалузеві зв'язки, вплив на державотворчі процеси; в) виховна: сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього юриста.

13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1	ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК2. ЗК8. СК4 СК6 ДСК1

	081	«Право» «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»	Сторінка 1 з 4	
2	ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК3. СК6 ДСК2
3	ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК8 СК1 СК6
4	ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК СК1 ДСК2
5	ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК3 СК2 СК6
6	ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК8 СК11 ДСК2
7	ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК2 ЗК7 СК1
8	ДПРН1. Знати існуючі та пропонувати заходи щодо вдосконалення механізмів розробки та реалізації рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері будівельної та містобудівної діяльності, отримання дозвільної документації, стадій спорудження і здачі у експлуатацію об'єктів.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекції, практичні заняття	ІК ЗК8 СК1 СК7 СК11 ДСК1 ДСК2

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- поняття, предмет, метод конституційного та адміністративного процесу та основні наукові підходи щодо їх визначення;
- поняття, ознаки та види конституційного та адміністративного процесу за законодавством України та Європейського Союзу;
- порядок створення положень конституційного та адміністративного процесу;
- проблеми правового режиму конституційного та адміністративного процесу;
- правовий статус суб'єктів конституційного та адміністративного процесу;
- основні наукові підходи щодо моделей конституційно-процесуальної та адміністративно-процесуальної діяльності.

вміти:

- правильно застосовувати законодавство, що регулює конституційні та адміністративні процесуальні правовідносини;
- складати процесуальні документи;
- робити висновки про особливості функціонування окремих видів конституційного та адміністративного процесу;

- аналізувати матеріали судової практики у сфері конституційного та адміністративного процесу;
- виявляти прогалини в правовому регулюванні конституційних та адміністративних процесуальних правовідносин та пропонувати шляхи їх усунення.

розуміти співвідношення загального та особливого в організації й функціонуванні публічно-правових інститутів.

14) Структура курсу:					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
24	26		контрольна робота - 1	70	залік
Сума годин:				120	
Загальна кількість кредитів ECTS				4	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				50 (1,67)	

15) Зміст курсу

Тематика лекцій та практичних занять:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1. Верховенство права та конституціоналізм, у тому числі в умовах законодавчої невизначеності. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 2. Актуальні питання сучасного конституційного процесу в Україні. (Л – 2 год., ПЗ – 4 год.)

Тема 3. Актуальні питання інтеграції України до європейського конституційного простору. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 4. Актуальні проблеми удосконалення виборчого процесу в Україні. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 5. Конституційні основи реформування територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 6. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 7. Актуальні питання щодо поняття, особливості та структури адміністративного процесу: сучасний погляд. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 8. Проблемні питання теорії і практики: адміністративно-процесуальні норми та відносини. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 9. Учасники адміністративного процесу: проблеми теорії та практики. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 10. Актуальні проблеми адміністративного судочинства в сучасних умовах. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тема 11. Проблеми правового регулювання адміністративно-деліктних проваджень.

Тема 12. Актуальні питання надання адміністративних послуг. (Л – 2 год., ПЗ – 2 год.)

Тематика контрольних робіт:

Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.

Етапи розвитку світового конституціоналізму.

Поняття конституційної реформи та її відмінність від конституційного процесу. 6. Особливості науково-теоретичних досліджень конституційної реформи.

Підготовка, прийняття та зміна Конституції України, її положень.

Історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 1990 р.) 10. Поняття, основні етапи та проблеми новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2014 рр.).

Особливості, проблеми та перспективи сучасного етапу конституційної реформи в Україні (з 2014 р. - по сучасний час).

Гарантії й проблеми реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Безпосередня демократія: поняття та форми. Види форм безпосередньої демократії та проблеми їх реалізації.

Вибори: поняття, види та законодавча регламентація в Україні. Проблеми реалізації виборчих прав в Україні.

Формування депутатських об'єднань у Верховній Раді України.

Процедура створення тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.

Проблеми законодавчого закріплення парламентської опозиції в Україні.

Розгляд електронної петиції на засіданні Верховної Ради України.
Процедура розгляду законопроектів про внесення змін до Конституції України.
Інститут лобювання: проблеми законодавчого закріплення в Україні.
Порядок виконання рішень і висновків Конституційного Суду України.
Акти Конституційного Суду України.
Процедура проведення парламентських слухань.
Процедура контрасигнації в Україні та інших країнах.
Види парламентського контролю за діяльністю виконавчої влади.
Електронний парламент (е-парламент, е-петиції, е-звернення, е-обговорення).
Онлайн контроль за роботою Верховної Ради України та народними депутатами України.
Сучасні виклики та актуальні проблеми адміністративного судочинства України.
Проблематика процесуальних інститутів адміністративного судочинства.
Проблеми розгляду адміністративними судами окремих категорій адміністративних справ.
Актуальні проблеми застосування медіації в адміністративному судочинстві України.
Адміністративне судочинство кризь призму рішень ЄСПЛ.

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри політичних наук і права.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Питання підсумкового контролю:

1. Поняття і особливості конституційно-процесуальних відносин.
2. Суб'єкти і об'єкти конституційно-процесуальних відносин.
3. Предмет і функції науки конституційного процесу України.
4. Система правового регулювання процедури організації і проведення виборів в Україні.
5. Система правового регулювання діяльності Верховної Ради України.
6. Порядок підготовки і проведення чергових та позачергових сесій Верховної Ради України.
7. Особливості підготовки та проведення першої сесії Верховної Ради нового скликання.
8. Організація розгляду питань на засіданнях Верховної Ради України.
9. Порядок виступів та надання слова на пленарних засіданнях Верховної Ради України.
10. Порядок прийняття рішень Верховною Радою України.
11. Види та способи голосування у Верховній Раді України.
12. Процедура обрання і дострокового припинення повноважень Голови Верховної Ради України та його заступників.
13. Порядок складення присяги народних депутатів.
14. Система правового регулювання законодавчої процедури в Україні.
15. Законодавча ініціатива і порядок її здійснення.
16. Стадії законодавчого процесу.
17. Внесення та відкликання законопроекту.
18. Право законодавчої ініціативи народного депутата.
19. Розгляд законопроектів у першому читанні.
20. Розгляд законопроектів у другому читанні.
21. Особливості розгляду законопроекту у третьому читанні.
22. Особливості процедури повторного першого та повторного другого читань законопроекту.
23. Процедурні наслідки застосування Президентом України право вето.
24. Опублікування і введення в дію законів та інших актів Верховної Ради України.
25. Поняття спеціальних процедур у Верховній Раді України та система їх правового регулювання.

26. Процедура розгляду і затвердження Державного бюджету України.
27. Особливості розгляду законопроекту про внесення змін до Конституції України.
28. Прийняття Верховною Радою України рішень про міжнародні договори.
29. Розгляд електронних петицій на засіданні Верховної Ради України.
30. Порядок утворення комітетів та комісій Верховної Ради України.
31. Організаційні форми і порядок діяльності комітетів та комісій Верховної Ради України.
32. Особливості порядку утворення і діяльності тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій Верховної Ради України.
33. Система правового регулювання діяльності народних депутатів України.
34. Робота народного депутата на сесії Верховної Ради України.
35. Система правового регулювання утворення і діяльності Конституційного Суду України.
36. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України Президентом України.
37. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України Верховною Радою України.
38. Процедура призначення суддів Конституційного Суду України З'їздом суддів України.
39. Організаційна структура Конституційного Суду України.
40. Форми звернень до Конституційного Суду України.
41. Форми конституційного провадження.
42. Права та обов'язки учасника конституційного провадження.
43. Засідання та пленарні засідання Великої палати Конституційного Суду України.
44. Види актів Конституційного Суду України.
45. Особливості провадження у справах щодо відповідності (конституційності) законів України (їх окремих положень) за конституційною скаргою.
46. Порядок виконання рішень та додержання висновків Конституційного Суду України.
47. Процедура дострокового припинення повноважень Верховної Ради України (розпуск парламенту).
48. Розгляд питань, пов'язаних з парламентським контролем за діяльністю Уряду України.
49. Організація проведення «години запитань до Уряду».
50. Процедура проведення парламентських слухань.
51. Розгляд питань про схвалення програми діяльності Кабінету Міністрів України.
52. Процедура контрайсигнації в Україні.
53. Система правового регулювання утворення і діяльності місцевих державних адміністрацій.
54. Правовий статус парламентської опозиції.
55. Електронний парламент та електронний уряд.
56. Система правового регулювання організації і функціонування органів місцевого самоврядування в Україні.
57. Порядок утворення і здійснення повноважень територіальних громад.
58. Порядок формування і здійснення повноважень рад як представницьких органів місцевого самоврядування.
59. Доктрина та правові засади адміністративного судочинства.
60. Організація адміністративної юстиції.
61. Напрями реформування адміністративної юстиції.
62. Концептуальні засади адміністративного судочинства.
63. Захист прав фізичних та юридичних осіб в адміністративному судочинстві: проблеми теорії і практики.
64. Сучасні виклики та актуальні проблеми адміністративного судочинства України.
65. Проблематика процесуальних інститутів адміністративного судочинства.
66. Проблеми розгляду адміністративними судами окремих категорій адміністративних справ.
67. Електронне правосуддя в адміністративному судочинстві України.
68. Сучасний стан електронного правосуддя в адміністративному судочинстві України.
69. Актуальні проблеми функціонування електронного правосуддя в Україні.
70. Медіація в адміністративному судочинстві України: сучасний стан і напрями розвитку.
71. Актуальні проблеми застосування медіації в адміністративному судочинстві України.
72. Вплив практики ЄСПЛ на дотримання адміністративними судами України принципу верховенства права.
73. Адміністративне судочинство крізь призму рішень ЄСПЛ.
74. Особливості застосування в адміністративному судочинстві правових позицій ЄСПЛ.
75. Актуальні проблеми застосування практики ЄСПЛ в адміністративному судочинстві.

16) Нормативно-правові акти

Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>

Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.

Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв.Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5-6. Ст.43.

Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 р. №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>

Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>.

Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.

Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>

Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.

Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.

Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII (із змін.). URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.

Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.

Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. 18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>

Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV). URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>.

Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.

Про медіацію: Закон України від 16 листопада 2021 р. №1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.

Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>

Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII .URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.

Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.

Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) : Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20>

Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>

Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16 червня 2011 р. № 3530-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3530-17>

Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>

Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>

Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>

Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493- III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508- VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (із змін.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 грудня 2019 року № 400-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30 червня 2004 р. № 1932-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>

17) Основна література

Підручники

Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. – Видання третє. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 584 с.
Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг. ред. проф. Олійника А.Ю. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 554 с.
Адміністративний процес України : підручник / за заг. ред. Д. І. Йосифовича. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 500 с.
Бисага Ю.М., Гомонай В.В., Чечерський В.І. Конституційно-процесуальне право України: Підручник. – Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2011. – 360 с.
Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с. URL: https://pravoizdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4283&download_id=1336
Конституційне право. Підручник. За заг. ред. О.С. Бакумова, Т.І. Гудзь, М.І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10085/Konstytutsiine%20pravo_pidruchnyk_KhNUVS_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
Конституційне право України : підручник. 10-е (ювілейне) видання 2: перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2020. 504 с.
Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.
Конституційний прорив в Україні та світовий досвід конституціоналізму монографія / Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Крусян А. Р. та ін.; наук. ред. Ю. С. Шемшученко, відп. ред. П. М. Пархоменко. — К.: Вид-во «Юридична думка», 2014. - 262 с.
Смокович М. І., Бевзенко В. М. Адміністративний процес України : теорія, практика : Підручник. Заг. ред. д. ю. н., проф. Бевзенка В. М. Пер. з нім. і адапт. Рижкова Г. В. Київ : ВД «Дакор», 2020. 1346 с.

Навчальні посібники

Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 108 с.
Голобородько Д.В. Адміністративний процес (збірник презентаційних слайдів) : Навчальний наочний посібник / Голобородько Д.В. - Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. – 314 с.
Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІЕН ЕЙ, 2018. 256 с.
Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська та ін.; за ред. Т. Є. Кагановської. Харків: Право, 2017. 303 с.
Конституційне право України : навч. пос. / за заг. ред. М.І. Марчука, О.С. Бакумова, Л.Д. Варунц, Т.І. Гудзь та ін. Х. : Харків нац. ун-т внутр. справ, 2017. 408 с.
Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556 с.
Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 4-те вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2017. 369 с.

Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
Конституційний контур парламенту: посібник для народних депутатів / В. Шаповал. Київ : Друкар. дім Олега Федорова, 2019. 118с.

Конспекти, курси лекцій

Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.

Лекції з дисципліни «Конституційне право» / Л.Р. Наливайко. Дніпро, 2019. 925 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/18.2.pdf>

Методичні видання

Конституційне право України. Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти / Терлецький Д.С., Афанасьєва М.В., Батан Ю.Д. та ін. Одеса, 2020. 242 с. URL: http://dcmaup.com.ua/assets/files/konstitucijne-pravo-ukraini-nmp_2020.pdf

Словники, довідники

Рішення Європейського суду з прав людини щодо доступу до інформації / Харківська правозахисна група ; упоряд. О. М. Павліченко. 2-ге вид., випр. та допов. Харків : Права людини, 2017. 472 с.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод(у питаннях і відповідей): навчально-довідковий посібник/Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого; ред.: І.В.Яковюк. Харків: Право, 2019.124с.

18) Додаткова література

Актуальні проблеми сучасного конституційного права України : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, О. В. Батанов. К. : Юридична думка, 2020. 456 с.

Бисага Ю. М., Кругул Я. М., Куцин М. М., Нечипорук Г. Ю. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження: монографія. Видавничий дім "Гельветика", 2020. 262 с.

Верлос Н.В. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 29 (68) № 3 2018. С. 18-25. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/6.pdf

Калинюк С.С., Бисага Ю.М., Белов Д.М., Ярема В.І. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу : моногр. Ужгород : Гельветика, 2017. 197 с.

Корчинський О. І. Правові засади організації адміністративного судочинства в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07/Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2018. 185с.

Костас П. Захист внутрішньо переміщених осіб відповідно до Європейської Конвенції з прав людини та інших стандартів Ради Європи: посіб. Харків: Право, 2017. 151 с.

Красій М. О. Об'єкти національної безпеки як об'єкт конституційного права. Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 28 лютого - 02 березня 2020 р.). м. Хмельницький, 2020. С. 125-127.

Писаренко Н. Б. Концептуальні основи адміністративного судочинства в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07/ Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2019. 38с.

Соловійов І. М. Проблеми підвищення ефективності діяльності адміністративних судів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10/ Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.

Теорія і практика застосування конституційного права України / А.О. Селіванов. Харків : Право, 2016. 176 с.

Чудик Н.О. Трансформація прав людини в умовах глобалізації суспільства. «Globalizacja droga ku przyszłości» Redakcja: dr. Matgorzata Kotecka, ks.prof. Dr.hab. Jan Zimny. Stalowa Wola. 2017. P. 365–375.

Чудик Н.О. Сім'я і право: внутрішньо національний та міжнародний аспекти. «Malzenstwo I rodzina». Redakcja: ks. prof. Dr. hab. Jan Zimny. Katowice. 2019. P 54-65.

Чудик Н.О. Теоретичні та практичні аспекти реформування інституту адвокатури: монографія. За заг. ред. Н. З. Рогатинська, С. В. Банах, Н. В. Береза (та ін.). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 101–127 с. 73.Чудик Н.О.

Адміністративно-правова характеристика стадій виборчого процесу. Наше право. 2015. № 6. С. 198–203.

Чудик Н.О. Адміністративно-правові гарантії здійснення виборчого процесу. Право.ua. № 1. 2016. С. 223–227.

Чудик Н.О. Адміністративна відповідальність за порушення прав суб'єктів виборчого процесу. Європейські перспективи. 2016. № 2. С. 205–209.

Чудик Н.О. Реформування судової влади в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2016. № 4. С. 97–100.

Чудик Н.О. Судова реформа – вагомий крок до Європейського правосуддя. Актуальні проблеми правознавства. 2017. № 3. С. 193–196.

- Чудик Н.О. Колаборація (взаємодія) суб'єктів виборчого процесу: адміністративно-правовий аспект. Європейські перспективи. 2017. № 4. С. 154–159. 76. Чудик Н.О. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі. Актуальні проблеми правознавства. 2018. № 3. С. 34–39.
- Чудик Н.О. Реформа виборчого законодавства України в контексті європейської інтеграції. Європейські перспективи. 2018. № 4. С. 12–15.
- Чудик Н.О. Моделі адміністративної юстиції в зарубіжних країнах. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 1. С. 86–91.
- Чудик Н.О. Інформаційне забезпечення виборчого процесу в Україні. Наукові записки. Серія: Право. 2019. Випуск 6. С. 211–215.
- Чудик Н.О. Судовий захист учасників виборчого процесу як гарантія дотримання їх прав. Наукові записки. Серія: Право. 2019. № 7. С. 262–265. 81. Чудик Н.О., Антоник Є.М. Інститут викривачів у запобіганні та протидії корупції в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 4. С. 141–146.
- Чудик Н.О. Співвідношення державного та громадського контролю за виборчим процесом в Україні. Адміністративне право і процес. 2020. № 4 (31). С. 212–215.
- Чудик Н.О. Засади адміністративно-правового забезпечення виборчого права в Україні. Наше право. 2020. № 1. С. 229–233.
- Чудик Н.О. Протидія зловживанню адміністративними ресурсами під час виборчого процесу. Наукові записки. Серія: Право. 2020. № 8. С. 210–214.
- Теремецький В.І., Чудик Н.О. Судова практика щодо вирішення виборчих спорів. Наукові записки. Серія: Право. 2021 № 10. С. 15–19.
- Чудик Н.О. Стабільність виборчого законодавства як передумова реалізації прав і свобод людини. Європейські перспективи. 2021. № 2. С. 184–189.
- Шамрай В.В. Конституційне право в умовах глобалізації та міждержавної інтеграції: теоретико-методологічний аспект : моногр. 2018. 358 с.
- Chudyk N.O. International and Legal Standards of Judicial Control over the Realization of the Suffrage. European Reforms Bulletin. 2019. № 1. S. 79–83.
- Chudyk N., Teremetskyi V., Martseliak O., Velychko V., Martseliak S., Shamrai V. Legal Positions of the European Court of Human Rights on the Right to Free Elections and Their Influence on the Formation of a Democratic Electoral System. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2021. Vol. 24, Issue: 1S: Business Ethics and Regulatory Compliance, 1-9. URL: <https://www.abacademies.org/articles/legal-positions-of-the-european-court-of-human-rights-on-the-right-to-free-elections-and-their-influence-on-the-formation-of-a-dem-12271.html>
- Chudyk N.O. Will mediation become an effective and sought-after alternative to litigation? Promotion of social and economic values in the context of European integration. (Moldova, 10-11 desember 2019 р.) . Moldova, 2019. P. 14–17.
- Karpachova N., Dobrianska O., Punda O., Protsiuk I., Zhuravel Ya., Chudyk N., Korotun O. Impact of Direct Effect of Constitutional Norms and Practice of the European Union on the Efficiency of Human Rights' Realization and Protection. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues, 2021. Vol. 24, Special Issue 1, P. 1-8. URL: <https://www.abacademies.org/articles/impact-of-direct-effectof-constitutional-norms-and-practice-of-the-european-union-on-the-efficiency-of-human-rightsrea.pdf>
- Kelsen, Hans. General Theory of Norms. Oxford [England]: Clarendon Press, 2011.
- Teremetskyi V. I., Chudyk N.O. Impact of the European Court's Legal Attitude on the Electoral System in Ukraine. European Reforms Bulletin. 2021. № 1. S. 113–117.

Інформаційні ресурси:

- Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua> ; <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
- Президент України – <http://www.president.gov.ua>
- Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
- Конституційний Суд України – <http://www.ccu.gov.ua>
- Верховний суд – <http://www.scourt.gov.ua>
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
- Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
- Рада Європи – <http://www.coe.int>
- Права людини – <http://www.humanrights.coe.int>
- Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int>
- Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
- Європейська соціальна хартія – <http://www.chartesociale.coe.int>
- Європейський Союз – <http://europa.eu.int/index-en.htm>

21) Електронні ресурси:

1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України.
4. www.pbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського5.
5. URL: <http://catalogue.nplu.org/> – Національна парламентська бібліотека України.
6. URL:<http://court.gov.ua/> – Офіційний веб-портал Судова влада України
7. www.ccu.gov.ua – офіційний сайт Конституційного Суду України

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота		Інд. робота	Модульна контрольна робота	Залік
Змістові модулі				
1	2			
25	25	30	20	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Консультації з дисципліни проводяться керівником курсу щотижнево у понеділок о 15:20 в ауд. 432 Центрального корпусу КНУБА або в межах дистанційного формату.
2. Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія.
3. Студент, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку. В цьому разі він повинен виконати та захистити індивідуальне завдання в період між основною та додатковою сесіями.
6. Студент має право на оскарження результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до студентів на початку вивчення дисципліни.

21) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення, призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференцій та інших наукових збірників, які вже пройшли перевірку на плагіат.

22) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4318>